

CSEH SÁNDOR

AKÁCFÁK ALATT

(Folytatás)

A késő délutáni órákban érkezett el az a pillanat, amikor végre Laci nagy hajjal benőtt feje Bródi úr szeplős keze alá került. A kézi nyírőszerszám életlen volt, mint a bot, s ráncigált, mint a veszedelem, de hősrünk, túrte, mint a birka. Meg volt róla győződve, minél többet szenved, annál nagyobb lesz a jutalom, ami nem más, mint beilleszkedni Mózsi és Dugó bandájába.

Bródi úr sovány, alacsony, vörös bajszú ruszin emberke volt, s csupán két éve költözött feleségével a faluba. Tisztán beszélt magyarul – s a tanító úrnak is feltűnt –, értelmiségi szinten gondolkodott és társalgott, nem kedvelte az oroszokat, akik őt erőszakkal ukránná tették, s a kommunizmus eszméivel sem volt valami közeli barátságban. A múltjáról nem akart senkivel sem beszélni, csendes természetű, józan életű embernek ismerte mindenki. A traktorbrigád gépparkjában volt éjjeliőr, de beszerzőként is alkalmazták. Kis őrbódéjában estéenként hajnyírásra érkezőket és sakkpartnereket fogadott. A Laci haját pillanatok alatt lenyirbálta, s csak két doboz Verhovina cigaretta árát kérte fizetségül. A világnézeti kérdésekben a tanító úrral elég gyorsan közös nevezőre jutottak.

– Úgy látom, mi nagyjából egy cipőben járunk a tanító úrral – állapította meg.

– No és hogy érti ezt, Bródi úr, ezek a cipők nem szorítanak? Nem felemásak?

– Nagyjából egyformák a cipőink, mert maga mint magyar, a lágerben is volt, én pedig azért, mert ruszin vagyok, csak én politikai okok miatt ültem, a nagy pofám miatt.

A témák sűrűsödtek s a két beszélgetőnek olyan érzése támadt, mintha már régen ismernék egymást. Lacinak azonban úgy tűnt, elege van a felnőttekből a mai napon, úgyhogy gyorsan illanó kámfort játszott. Minél hamarabb élvezni akarta azt a hatást, amit a többi fiú előtti megjelenésével kivált. Elsőnek Pali intézett hozzá meleg szavakat.

– Na látod! – most már ember vagy, ha nem is látszol annak.

Laci felvörösödött és ökölbe szorult a keze mérgében, de verekedésre nem került sor, mert a kritikus helyzetnek Fonoszék vetettek véget.

– Álljon meg a menet! – szólt közbe Pityu – Itt van a labda, inkább futballozzunk!

Ennek az ajánlatnak nehezen lehetett ellenállni. Az egyik csapat kapitányává Pali, a másiknak Pityu lett kinevezve, aki három házzal odább lakott. Először nyílhúzással állapították meg, ki az a csapatkapitány, aki elsőnek választ játékos a csapatába, persze a legjobbat. Laci életében először játszott akkor futballt, s csak annyit értett hozzá, hogy jó nagyot kell a labdába rúgni, hogy repüljön. A labda a későbbiek folyamán majd nagyon fontos szerepet játszik az életében. Nem túlzás, de ha csak azt a szót hallotta – „futball”, szinte elakadt a lélegzete s mindenről hajlandó volt lemondani, hogy játszhasson. Ezek a meccsek az akácfák alatt, a széles soralján zajlottak, naponta akár többször is. Gyakoriak voltak a sérülések, hiszen mezítláb játszottak, de a badalói fiúk tudomást sem vettek a vérző lábujjakról, a kék foltokról, s egy, csak egyetlen egy cél lebegett előttük: legalább egy ici- picit hasonlítani Puskásékhoz, az aranycsaphoz. Kár, hogy ezek a futballért rajongó, szívvel-lélekkel játszó gyerekek ekkor még nem láthatnak televíziót és benne a sportközvetítéseket. Pedig megérdemelték volna! A közös futballozás öröme és a kopaszra nyírt fej, a továbbiakban véget vetett minden veszekedésnek, így Laci teljes értékű felvégi bandatag lett.

Egy délután végre eleredt egy jó kiadós májusi zápor. Estefelé elcsendesedett ugyan, de nem állt el, kövér cseppjei továbbra is nagy buborékokat vertek a tócsákba. A késői vendég soká marad – örvendezett Elek, az sem lenne baj, ha reggelig így esne. A földeken dolgozók csuromvizesen tértek haza, de vidám volt mindenki – megérkezett az aranyat érő eső. A gyerekek sem félték a langyos esőtől és boldogan eregették papírcsónakjaikat a „folyám”-nak nevezett árkok rohanó vizében. A tanító úr és családja a tornáról nézte a természet ünnepét, az ózondús levegő kellemes érzésekkel árasztott el mindenkit. Besötétedett. A nagy csöndben távoli énekszó hallatszott. A kocsmában italozóknak elfogyott a türelmük és úgy döntöttek, ha meg is áznak, akkor is muszáj hazatérni. A középkorú férfiak ritkán, de a huszoneves legények és más fiatalok elég gyakran néztek a pohár fenekére a kemény napi munka végén. Nem voltak lerészegedve, csak ahogy azt a tanító úr nevezte, némi szalonspiccük volt. Ilyenkor a fiatalemberek egymás vállát karolva, csoportosan rótták az Alvéget és a Felvéget, népdalokat és magyar nótákat daloltak, arcukat elfedte a sötétség. Az akkori felfogás szerint az utcai éneklés elfogadott volt, s ha egynél több kocsmá-

ból hazafelé tartó fiatal nem lett volna hangos jókedvében, azokat „megszólták” volna: Na, ezek már nótázni sem bírnak a részegségtől! Amilyen szokássá vált ez az esteli nótázás, olyan szokása volt az otthon lévőeknek a hallgatóság. Inkább mosolygós izgalommal, mint elégedetlenséggel találgatták, hányan és kik vannak odakint, ki énekel szépen és ki hamisan, melyik nóta jelent valamit valakinek, talán egy eladólánynak, vagy menyecskeének, vagy pedig szülőknek. Másnap a lányok nevetve kiabálták a fiúknak: Megismertük a hangotokat! És megnevezték azt, akibe szerelmesek voltak. – Te énekeltél a legjobban. A fiatalok most elvonultak, s a szemerkélő esőben csak egy ember nótázott. Hangja öreg volt és rekedt. Nagyon lassan, tántorogva haladt, de hangosan, tisztán ejtette ki a szavakat. Ez az ember büszkén hozta mindenki tudomására a kilétét, sőt hangsúlyozta, hogy ő nem akar ki, ő egykoron magyar csendőr és a falu egyik legmódosabb embere volt. Vén Bajusz az Akácos utat csak félig énekelte el, majd a Volt szeretőm tizenháromba kezdett. Egy-egy dal végén beszélt magában, hogy bátrabb legyen társ nélkül. Leginkább akkor lehetett érteni a beszédét, amikor a kommunistákat szidta közönséges paraszti imádsággal. A háza elé érve áttért egy régi dalra, amelyet csak az idősek ismerhettek: Hej, bajadérom, kit a szívem imád.

A tanító úr már a tiltott nyugati „meséit” hallgatta a rádiójában, amikor Balog úr kopogott az ablakán. Beszélgetni szeretett volna, de a tanár úr finoman elhárítva bocsánatot kért, hogy ő már ilyenkor aludni szokott a családjával együtt. Vén Bajusz megértő volt, s remélte, hogy holnap találkozhatnak a kútnál, egy kicsit informálódni a nagy politikáról.

– Hát oszt azt szeretném még mondani – pödörgette a bajszát fontoskodva –, hogy ott van az az üres disznóól, hogy ha akarják, hát használhatják, csak szerezzenek bele „kvártélyost”. Ez már a tanító úrnak tetszett is a Balog úr borszagú beszédéből.

Végre megérkezett a mosolygó májusnak az az ideje, amikor megérett a cseresznye, és megjelentek a szép sárgásbarna cserebogarak. Ezek az egyszerű, de természetes örömek is nagyon boldoggá tudták tenni a falusi pulyákat. Korán reggel, amikor a bogarak még meg voltak dermedve az éjszaka hűvösétől, a pulyák lementek a gyümölcsöskertbe, zsákokat terítettek a nemtudom szilvafák alá a harmatos fűre, hogy a cserebogarakat könnyebben összeszedhessék. Sok volt ezekből a szép, tiszta, de kártékony rovarokból, pusztítani kellett őket, azonban a legszebbeket, a legnagyobbakat meghagyták és üres

gyufásdobozokba, vagy befőttes üvegekbe zárták. Laci is megrázta a szilvafákat, s csak úgy potyogtak az alig vánszorgó cserebogarak. Egy részüket lovaknak keresztelte el, a többieket tankoknak. A lovak és a tankok zöld leveleket fogyasztottak. A vásott, leleményes pulyák, érdekes és kegyetlen játékokat találtak ki a megkínasztásukra. Volt, aki a farkukba cérnát fűzött, s úgy röptette, volt aki „kötél”, azaz cérnahúzásra kényszerítette, de lehetett a lányok hajába is dobálni, ez volt a legszórakoztatóbb játék, ilyenkor nekik visítani volt illendő. A Laci egyik „lovát” véletlenül felfalta a Vén Bajusz macskája, ami eléggé felbosszantotta őt. A legszebb mén pusztulását meg kell torolni – gondolta. Egy vödör alján a szobafestésből megmaradt némi zöld színű mész. Felülről nézve víznek látszott, és ő gondolkodás nélkül rázúdította a peches fehér cicára. Az eredményen Laci épp úgy meglepődött, mint a cica, amelyik gyorsan felmászott a háztetőre és gyönyörködve vizsgálta újszerű bundáját.

Az utca felől motorzúgás hallatszott. A kolhoznak két teherautója volt, az egyiket, a németektől zsákmányolt járművet „Studabekker”-nek hívták, a másikat a sokkal kisebbet „polutorká”-nak. Most a polutorka bukducslott a köves úton, köhögött, csuklott, nagyokat recsent a kátyúkban, de nem is ez volt az igazi látvány, hanem az, hogy erre a masinára, úgy, mint mindig, most is rászabadult a Felvég összes kutyája Domcsival az élükön. Az örületbe kergetett sofőr megpróbálta elgázolni őket, de ez sosem sikerült neki. A közönség a kutyáknak drukkolt, azok pedig boldogok voltak, mert végre elzavarták a polutorkát.

A legelőre ballagó tehéncsorda után már le volt takarítva a sorolja, amikor a Paliék lócája előtt javában gyülekeztek a fiúk, de voltak lányok is közöttük. A főkolomposok és az alkolomposok mind együtt voltak és miután nevetgélve megtárgyalták a négy lábúak támadását a négykerekű ellen, Mózsi, a nagy szónok előadását hallgatták. Mint általában, most is füllengett és fantáziázott.

– Izé ni – van nekem egy strasszer galambom – mesélte –, amelyik olyan bátor, mint én. Az nem fél sem a macskától, sem a kutyától, inkább kivívja a szemüket. Meg azt is hallottam, hogy volt egyszer egy öregasszony, aki csak ránézett fél szemmel a tehenre, oszt abból tej helyett csak vér jött.

Gusztai egy nagy „A”-t kiáltott, a többiek „juj”-t. Mózsi tovább folytatta:

– Egyszer meg megvadult egy bika. Mindenki elszaladt, csak a vénasszony maradt ott. A szemébe nézett a bikának, oszt az meg megtorpant, oszt lefeküdt, úgy megszuggerálta!

Dugó megvakarta a feje búbját.

– Te! – szólt kisvártatva. Nem kéne nekünk is megpróbálni ezt a szuggerálást? Hátha mi is értünk hozzá! Azt mondják, ezt nem tanulják, erre születni kell, de hátha rászülettünk! – he?

– Így van – helyeselte Pali és Pityu is. – Hátha rászülettünk!

Laci, aki már azt sem tudta, mit hisz, mit nem, rögtön azt indítványozta, hogy akkor meg mire várunk, keressünk egy bikát és tudjuk meg, ki az, aki erre született.

– Bikát nem kell keresni, aki akar, jöjjön velem – szólalt meg Feri, aki-nek az anyja fejőnő volt a kolhozfarmon és gyakran elvitte magával őt is.

Ki ne akart volna menni? Mindenki egyszerre.

– Állj! – kiáltotta Mózsi – sokan leszünk, ennyi pulyát úgysem engednek be az ólba. Az jöjjön, akit én mondok, te, te és te. Na még jöhet Jolánka is, mert neki nagy düleedt szemei vannak. Mivelhogy az ötletet Laci adta, így ő is tagja lehetett az expedíciónak.

Reménykedve, bizakodó hangulatban indult el az öttagú csapat, s a végén már heten érkeztek a kolhozfarmra, ahol a bikák éltek. Ezt a jobbára istállók számára fenntartott területet valójában nem is farmnak nevezték a badalóiak, inkább mindenki „Erdő”-nek hívta. Talán száz vagy kétszáz évvel azelőtt, még valóban erdő volt azon a helyen, innen eredt az apáról fiúra szálló megnevezés. Ilyen volt még a Döllő, a Szeg, a Nagy Péter kőrifása, ahol már rég nyoma sem volt még bokornak sem, aztán a Tenevizsla – a holt-Tisza ága és a cinterem, aminek külön története van. Feri volt a legjáratosabb az „Erdőn” – ő tudta, hol, melyik istállóban vannak a lovak, melyikben a szarvasmarhák. Az első istálló az ökröké volt. Nem volt tele állatokkal, már sokat befogtak a járomba dolgozni.

– Itt vagyunk az ökrök közt – mondta Mózsi röhögve. Ki akarja elsőnek kipróbálni a szuggerát?

Furcsamód mindenki húzódozott, mindenkinek a bikára fáj a foga, csak Jolánka düllesztette nagy gombszemét az ökröre, de semmi sem történt, az csak kérődzött együgyűen, mintha rágógumizott volna. Jolánka meg is sértődött ezért. A lovak istállója viszont teljesen tele volt még. Középen egy szűk betonpadkán kellett elmenni közöttük. Ahogyan beléptek, a sok-sok lófej mind abba az irányba fordult, ahonnan a pulyák érkeztek. Nagy okos barna szemek mintha azt kérdezték volna: nini! – hát ti kik vagytok, törpe gondozók? Laci úgy érezte magát, mintha egy színpadon lenne, ahol a rengeteg szempár mind őt figyel, s ettől szinte lámpaláz lett. Megtorpant, de Mózsi hátba vágta.

– Ne félj tőlük, te! – mondta. Ezek csak lovak. Még akkor se bánának, ha nem lennének odaláncolva.

Végre odaérkeztek a látogatás céljához, a tehénistállóhoz, ahol orrfaragó bűz fogadta a „szuggera” csapatot, mert a disznóólak is a közelben voltak. Feri óvva intett mindenkit:

– Figyeljetez ide! Mindjárt itt lesz egy nagy hamis bika. Mihálynak hívják. Nehogy valaki valamilyen pirosat mutasson neki, még a nyelveteket se dugjátok ki, mert az, ha elszabadul, mindönket a levegőbe hajigál a szarvával.

– Nekem vérben van az egyik szemem, nagyon veres – szörnyülködött Dugó, most mi lesz?

– Akkor jobb lesz lehunynod, ha kedves az életed! – Röhögött gúnyosan Mózsi.

Pali, aki eddig csak összpontosított, rátért a tárgyra.

– Húzzunk nyilat! Ki lesz az első, a második meg a többi. Ki fogja elsőnek kipróbálni a szuggerát.

– Jól van, húzzunk! – hagyta helyben mindenki. Dugó tartotta a szalmaszálakat, nem akart első lenni, mégis övé lett a leghosszabbik. Mihály, a nagy barna bika lustán heverészett a tiszta szalmáján, mint egy főúr. Még csak pillantásra sem méltatta a jövevényeket, pedig hát ez lett volna a lényeg, a szemek párbaja. Dugó behunyta egyik szemét és csak szólongatta:

– Mihály, Mihály, hát nézz már rám, félsz tőlem?

A főmarha inkább elfordította a fejét, s úgy tett, mintha fintorogna a nagy karikával átfúrt orrával. Nem volt mit tenni, oda kellett neki egyet sózni a lapáttal. Erre felpattant és mérgében enni kezdett, de akkor sem akart senkinek sem a szemébe nézni, pedig még a nyelvüket is nyújtogatták és Dugó a vörös szemét is ki merte nyitni. Sajnos, a szuggerálók teljesen kudarcot vallottak, de nem adták fel, s úgy mondták: megállj, Mihály, lesz, még kutyára dér, vagyis bikára hipnotikus álom! A születési adottságoknak a megállapítása tehát, továbbra is nyitott kérdés maradt.

Késő délután, amikor a munkásnép zöme hazatért a fárasztó kapálásból, egy biciklis fiatalember állt meg a felvégi utca közepén. Szépen, komótosan a hasa elé húzta a hátán függő dobot, majd kivette a táskájából a dobverőket. Először halkán, majd mindig erősebben és erősebben verte a dobot fél percig. Először a kutyákat verte fel nyugalmi állapotukból, azok meg körülverték és terceltek, vonítottak örömeükben, aztán az emberek is figyelmesek lettek és közelebb mentek Karcsihoz, a kisbíróhoz, aki egyben postás is volt, hogy jobban hallják a közölnivalóját. Karcsi elővette a papírokat és fennhangon rákezdte.

– Közhírré tétetik! A községi tanács határozatának értelmében mindenki köteles a háza előtt kipucolni és mélyíteni a vízelvezető árkot, három nap leforgása alatt. Aki nem végzi el, tíz rubel büntetést kap.

Ismét erős dobpergés és kutyaugatás következett. A pulyák és kutyák egész hadserege vette már körül a kisbíró. Dobolj még Karcsi! – kiabálták innen is, onnan is, és ő dobolt.

– Továbbá – folytatta a törvény szolgálja – Mindenki köteles az ebét az udvarában megkötni.

Pali édesanyja odakiáltott:

– Hát én bizony meg nem kötöm az ebemet hallod, mert nekem csak kutyám van!

– Igazad van, Iza – kiáltotta Nagyszemű Szilva, ebük csak az uraknak van.

Karcsi folytatta a felhívást:

– Mindenki köteles a saját gyümölcsfáit letisztítani a hernyóktól. Ez közérdek!

Ismét pergett a dob és Karcsi mosolyogva felolvasta az utolsó rendeletet:

– A járási tanács utasítására a jövő héttől, az élelmiszerboltban tojást is kell mellékelni a cukor és a liszt megvételéhez.

– Te Karcsi! Azt nem mondták, hogy galambtojás kell-é, vagy libatojás? Vagy jó lesz a kakastojás is? – tréfálkozott az egyik gazasszony.

A kisbíró utolsókat vert a kutyahergelő dobjára és fellélegzett. A pulyasereg rimánkodva kérlelni kezdte. Hadd doboljak egy kicsit Karcsi, én is, meg én is, ő pedig jószívuően megengedte mindnek, hogy verjenek kettőt, hármat a kutyabőrre. Mindegyik gyereknek a szíve vágya volt, hogy egyszer majd kisbíró lehessen, mert kisbírónak lenni, hát az bizony nagy megtiszteltetés volt a községben, annyi szent.

Vén Bajusz a kezével tartotta a szájában lógó pipáját, gondterhelten és tűnődve aprókat szippantott a csutorából, miközben a ház kéményére függesztette öreg szemeit. Kis idő múlva köpött egyet és fejcsóválva bekopogott a tanító úrhoz.

– Már meg ne haragudjon, de jöjjön már velem, mert mutatni akarok valamit a tanító úrnak. – Hát akkor mutasson, Balog úr! Csak nincs valami baj?

– Hát hogy baj-é vagy nem baj-é, azt én nem tudom – magyarázta az öreg, de én má idős ember vagyok, oszt láttam én már veres kutyát, meg kék rókát is, de engedelmet, ződ macskát én még nem láttam! Nézze meg, ohon ül la, a kéményen. Most mondja meg, ződ a, vagy pég én vagyok beteg?

A tanító úr kajánul elmosolyodott.

– Nem beteg maga, Balog úr, mert az a macska valóban zöld.

– Hát ammeg hogy lehet?

– Hát úgy, hogy nézze csak ezt a vedret, Balog úr. Ebben zöld színű mész volt, most pedig üres. Tehát valaki ráöntötte a macskára. Hogy ki volt? – azt ne kérdezze, de elverem a piszkos kölyköt. Ettől minden kitelik. Ugye tudja, kiről van szó?

– Ne bántsa, tanító úr, majd lekopik az a mész, de az én Elekem meg tudja, mit csinált, mikor kicsi vót? Csillagszórót kötött a macska farkára!

– Dehogy nem verem – dohogott a tanító úr. Úgy megverem, hogy ő is megzöldül, csak kerüljön elő!

Balog úr a kialudt pipáját most megkönnyebbülve gyújtotta meg újra és dörmögösen, mosolyogva, megfogta a kapáját, hogy a kolompért megkapálja vele a kertjében.

Ezalatt az idő alatt Laci és társai a Nagy Nyárfa tövénél üldögéltek a naplementében. A fa lombja sötétzöldre váltott, a levegő frissen kaszált fű illatával volt telítve. A Kis Tisza sáskoszorús partja mentén békák köszörültek a torkukat az esti brekegéshez. Tükrén vízipókok korcsolyáztak szerte-szét, fölötté egy sirály keringett mesteri szárnycsapásaival, s a vacsorára valót leste a víz felett. A nap izzó narancsként bujkált a felhők sötétlő hegygerincei mögött. Lacinak olyan érzése volt, hogy valamit még tartogat számára ez a mai nap, ami nem kellemes és a macskával kapcsolatos. Éppen ezért húzta-halasztotta a hazamenetelt, hátha sikerül az idő múlásával feledésbe segíteni az esetet. Ismerte az apját, ha ő hozzáfog az esti olvasáshoz és rádiózáshoz, sokkal porhanyósabb, mint napközben. Jól számított. Az esti meséről igaz, lemaradt, de a félelmetes nadrágszűj ezúttal ottmaradt az apja nadrágján.

Másnap reggel Elek korán kelt. Kitakarította a tehénistállót, rendet rakott a baromfiudvarban és sietett a gémeskúthoz, nehogy a tanító úr megelőzze, mert tisztázni akart valamit a másnapi politikai hírekkel kapcsolatban. Kefével kimosta az itatóvályút, és telehúzta vízzel, azonban nem találta elég tisztának, ezért leeresztette, majd ismét megtöltötte, de a tanító úr sajnos nem jött vízért azon a reggelen. Ehelyett városi öltönyben jött elő a házból, és Beregszászba indult az Achilles gyártmányú kerékpárján, amelyre úgy vigyázott, mint a szeme fényére.

Laci sem lustálkodott, ő is korán kelt, s ahogyan megjelentek a legelőre igyekvő kecskék, azaz a „szovjet remények”, ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy jól meghúzogassa a farkukat. Persze Nyálas Béla nyomban a védel-

mére kelt az állatainak és megkergette őt, de hát Lacinak éppen ez volt a kedvére való, mert imádta az izgalmakat, valahogyan felfrissült tőle a vére. A jószágok távozása után már tudta a feladatát, fogta a vesszőseprűt és Palival versenyezve rajzolták a félköröket a porba, aminek eredményeként ganétlanítva lett a Soralja. A Soralja egyébként teljesen kőmentes volt, de valahogy mégsem volt laza és sáros a földje. Ez az akácfáknak volt köszönhető, amelyek a gyökereikkel át- meg átszótték, tömörítették a talajt. Munka közben Lacinak olyan furcsa érzése támadt, mintha kedvelné a munkát, amelynek szemmel látható eredménye is volt. A takarításon kívül még két tényező tette indokolttá a serénykedést. Az egyik az volt, hogy ily módon Vén Bajusz előtt jó pontot is szerezzen a rosszak után, a másik ok pedig a pitykéző terület előkészítése volt. Buzgalma nem is lett hiabavaló, mert a macskafestés miatti fejmosást, most egy kissé ellensúlyozta az anyja dicsérete: – Egye, tudsz te jó is lenni – mondta neki elég naivan.

A pitykézésnek hagyományai és szertartásai voltak. Először is bicskával kellett vájni egy kör alakú lukat a földbe. Meghúzni egy vonalat, ahonnan megbeszélte mennyiségű gombot kellett egyszerre a luk felé dobni. Azokat a gombokat, amelyek nem gurultak a lukba, a hüvelykujj pöccintésével, vagyis „bizással” kellett a lukba továbbítani. Egy-egy bizás közben a többiek mondókát szavaltak. Például így: „Szugera, sugera szappanlé, Dugó komám, bizd mellé.” A többi aztán a gyakorlat és a szerencse dolga volt, persze a jó hosszú fekete bizó körmök is nélkülözhetetlenek voltak egy igazi pitykéző szempontjából nézve. A különféle gomboknak más-más értékük volt. Az inggombok, vagyis az „ingerek” voltak a legolcsóbbak. Őt inger gombot egy kabátgombra lehetett cserélni. Egy katonai rézgomb három kabátgombot ért, és így tovább. Számos szórakoztató játékot űztek a felvégi pulyák. A pitykézésen kívül voltak badalói specialitások is, mint a brige, földosztás bicskával és a teke, amely a kuglihoz nem hasonlítható különleges játék volt. A mindennapi futballmérkőzések közötti időt, általában ezek a játékok töltötték ki.